

Nytorps hästgymnasium AB
rektor@nytorpshastgymnasium.se

2019-08-20
Dnr 400-2018:7901

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisning i
yrkesämnet djur vid Nytorps hästgymnasium i
Bollnäs kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisning i yrkesämnena ellära och djur. Syftet är att undersöka och bedöma om eleverna på gymnasieskolans yrkesprogram ges förutsättningar att uppnå ett gott yrkeskunnande.

Den övergripande frågeställningen, med underliggande bedömningsområden, är:

I vilken utsträckning utformas undervisningen i yrkesämnet för att eleverna ska kunna utveckla ett gott yrkeskunnande?

- *Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av yrkeskunnande?*
- *Hur väl bidrar undervisningens genomförande till utveckling av yrkeskunnande?*

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen.

Kvalitetskriterierna är Skolinspektionens uttolkning av *författningar inom skolområdet, Skolverkets allmänna råd, forskningsöversikter* samt den erfarenhet som Skolinspektionen har fått genom sin samlade *tillsyns- och granskningsverksamhet*. I framtagande av kvalitetskriterier har Skolinspektionen i denna granskning också inhämtat synpunkter från branschrepresentanter. Avgränsningar har gjorts inom respektive bedömningsområde. Skolinspektionen gör i sin granskning därför inte anspråk på att vara allomfattande.

Granskningen genomförs i 26 slumpvis utvalda skolor. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. På 13 av dessa skolor granskas undervisningen i ämnet ellära på el- och energiprogrammet och på 13 skolor granskas undervisningen i ämnet djur på naturbruksprogrammet. Nytorps hästgymnasium med Nytorps hästgymnasium AB, ingår i denna granskning.

Skolinspektionen besökte Nytorps hästgymnasium den 13-14 maj 2019. Besöket genomfördes av Lars Thornberg och Ulrika Sutorius. Intervjuer med elever i årskurs 1, undervisande lärare, och rektor har genomförts, samt en lektionsobservation.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Ämnet djur bidrar tillsammans med andra ämnen på programmet till utbildningens mål och till elevernas utveckling av yrkeskunnande. Bedömningen av hur väl arbetsuppgifterna bidrar till utveckling av yrkeskunnande tar i denna granskning sin utgångspunkt både i yrkesspecifika kunskaper och mer generella kunskaper och färdigheter, s.k. nyckelkvalifikationer.¹ En bedömning görs även av hur undervisningens genomförande bidrar till yrkeskunnande.

Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av specifika yrkeskunskaper?

Skolinspektionen bedömer att arbetsuppgifterna delvis ger eleverna möjligheter att utveckla specifika yrkeskunskaper.

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att arbetsuppgifterna i ämnet djur är utformade utifrån ämnets syfte och genomförs på ett verklighetsnära sätt så att eleverna ges möjlighet att genom praktisk träning utveckla förståelse. Arbetsuppgifterna ger eleverna möjlighet att utveckla förmågor att sköta och hantera djur, utrustning och anläggningar. Arbetsuppgifterna omfattas också av etik, säkerhet och lagar och bestämmelser. Eleverna får möjlighet att utveckla ett yrkesspråk. Samtidigt visar granskningen att eleverna har begränsade möjligheter att praktiskt få sköta och hantera olika djurslag och därmed också olika anläggningar. Undervisningen på Nytorps hästgymnasium är till stor del fokuserad på hästar, men även alpackor.

Arbetsuppgifterna ger eleverna främst möjlighet att sköta och hantera hästar med tillhörande anläggningar

På Nytorps hästgymnasium ges fyra programfördjupningar inom inriktningen djur: ridning, trav, djursjukvård häst och djursjukvård smådjur. Det framkommer i intervjuerna med lärarna och eleverna att arbetsuppgifterna ger eleverna möjligheter att sköta och hantera djur på ett etiskt och säkert sätt utifrån djurens behov och verksamhetens krav. På Nytorps hästgymnasium innebär detta framförallt att eleverna får arbeta med häst och i viss mån alpacka. Enligt intervjuer med lärare och elever lär sig eleverna att sköta dessa djur och följa fasta rutiner under stallturerna som sker flera gånger i veckan i bland annat kursen djurhållning. Eleverna berättar exempelvis att de bland annat mockar i stallet och utfodrar djuren, fyller på hö och vatten och ger mineraler och lägger strö i boxarna.

Såväl lärare som elever betonar att eleverna i arbetet med hästarna först lär sig rutiner, uppmärksamhet, säkerhet, hygien och noggrannhet, för att sedan öva på att arbeta i ett högre tempo. Detta förbereder dem för yrkeslivet, enligt lärare och elever. Vidare betonar lärarna att utgångspunkten är att eleverna lär sig att hantera hästarna efter hästarnas behov. De framhåller vikten av att eleverna lär sig att läsa av och förstå hästarna och att de har "hästens bästa för ögonen". Intervjuerna visar att eleverna här ges möjlighet att utveckla en förståelse för att djurens behov också förändras och att eleverna måste vara lyhörda för och anpassa sig till olika situationer. Granskningen visar att eleverna någon enstaka gång har besökt gårdar med kor och får i ämnet naturbruk, men att de då inte har deltagit i arbetet. De har dock fått pröva att mjölka kor hemma hos en av lärarna. I denna arbetsuppgift ingick även kunskap om hygien. Flera elever betonar i

¹ Skolverket (2011). *Bedömning i yrkesämnena - dilemman och möjligheter*. Stockholm: Fritzes.

intervjun avsaknaden av andra djur än häst och alpaca och en elev säger: "Jag skulle vilja vara mer med andra djur, att bara träffa kor två gånger räcker inte".

Granskningen visar vidare att eleverna som studerar första året med fördjupning mot djursjukvård-smådjur, endast i begränsad utsträckning har fått arbeta praktiskt med djur. Enligt skolans inskickade planering har eleverna under höst- och vårtermin i flera veckor arbetat både teoretiskt och praktiskt med hund, vilket har inneburit pälsvård, klippning av klor, promenad och hantering, men också exempelvis spårning och agility. Under denna tid har eleverna tränat på att hantera och sköta samma hund.

Under höstterminen arbetade eleverna också teoretiskt kring katt och kanin. Under exempelvis sex veckor behandlade undervisningen i kursen sällskapsdjur 1, enligt inskickad planering, skötseln av kaniner och kaniners behov. Eleverna var under hösten även på ett studiebesök på en kaninfarm. Eleverna betonar i intervjun att de hade behövt arbeta mer praktiskt. De tycker att det visserligen är en bra förberedelse inför det praktiska arbetet som ska komma, men de säger också att det skulle behövas mer direkt koppling mellan teori och praktik. Dock framgår av inskickad komplettering från skolan att eleverna inom ramen för kursen sällskapsdjur också gör en veckas arbetsplatsförlagt lärande (APL) vid antingen hunddagis eller veterinärklinik. I samma kompletterande dokument framkommer att eleverna då också träffade katter, som de tidigare hade arbetat teoretiskt med i kursen djurspecialisering.

Vid Skolinspektionens besök i maj 2019 fanns det sedan ett par veckor en kanin på skolan. Enligt de intervjuade hade skolan planerat detta länge. I sin komplettering till Skolinspektionen framhåller skolan att skolans djur ska vara "produktionsdjur" dvs. vara till nytta på något sätt, såsom "kött, ull eller utställning". Efter att kaninen har kommit till skolan, arbetar eleverna praktiskt med denna.

Av lärarintervjun framgår en medvetenhet kring behovet av fler djur på skolan. Lärarna framhåller att skolans utvecklingsområde är att ha större bredd av djurslag, men de önskar också göra flera studiebesök så att eleverna ska ha möjlighet att möta olika djur. Samtidigt betonar lärarna att eleverna möter olika djurslag genom sin APL. Förutom att elever exempelvis gör sin APL på hunddagis och veterinärklinik, framgår det av intervjun med eleverna att delar av ämnet naturbruk förläggs på APL och att eleverna då är på olika ställen; exempel som ges är get- och fårgård, travstall, ridskola och lantbruk där många olika djur finns". Deras utsaga visar att det kan finnas elever som inte i någon större utsträckning möter andra djur än häst och alpaca.

Arbetsuppgifterna omfattar olika djurs behov i relation till lagar och bestämmelser

Enligt programmets examensmål ska eleverna ges kunskaper om de bestämmelser som reglerar stora delar av yrkesområdet.² Det är också en del av ämnets syfte. Skolinspektionens granskning visar att lagar och bestämmelser är en del av arbetsuppgifterna i ämnet djur på Nytorps hästgymnasium. I den insända dokumentationen finns flera exempel på arbetsuppgifter som innefattar lagar och bestämmelser. Exempelvis ska eleverna i en uppgift designa ett kostall med godkända mått enligt djurskyddslagen och vidare reflektera kring hur de ska lösa utfodringen och motivera sina idéer. Arbetsuppgiften uppmanar eleverna att utgå från kornas behov, och djurskyddsbestämmelser, säkerhet samt arbetsmiljö. I en annan insänd arbetsuppgift ska eleverna redogöra för

² Skolverket (2011). *Gymnasieskolan 2011*. Stockholm: Fritzes.

olika djurs behov av vatten och sätta det i relation till djurskyddslagen. Därefter ska de visa hur mycket vatten ett valt djur ska ha per dag.

Även arbetsuppgifter om säkerhet, hygien och etiskt förhållningssätt förekommer

Intervjuer med såväl lärare som elever visar att det förekommer arbetsuppgifter som syftar till reflektion kring etik och säkerhet. Till exempel berättar lärarna om gruppdiskussioner om behandling av hästar inom travsporten. Eleverna får diskutera lägsta lagkrav i förhållande till etiska ställningstaganden.

Vidare framkommer det i granskningen att undervisning om etik, säkerhet, lagar och bestämmelser sker i det återkommande praktiska arbetet med hästarna. Det kan, enligt lärarna, förekomma när något särskilt inträffar som att en häst blir sjuk eller har skadat sig. Eleverna berättar att de ofta diskuterar sådant när det blir tillfälle, men att de inte känner till att det handlar om just området etik. Ett exempel som lärarna ger är att eleverna får diskutera det etiska i att klippa av pälsen på hästen på vintern och sedan släppa ut den i hagen utan att skydda den med ett täcke. I det regelbundna återkommande praktiska arbetet sker också undervisning om säkerhet både för djur och människa, exempelvis när eleverna leder en häst eller kratsar en hov.

Eleverna får möjlighet att utveckla ett yrkesspråk

Såväl lärare som elever framhåller att de använder ett yrkesspråk i undervisningens praktiska och teoretiska delar. Eleverna säger att lärarna är mycket noga med att de använder fackord; annars rättar lärarna dem. Först sker lärandet i klassrummet, säger eleverna: "Det är där vi lär oss vad sakerna heter. Och sedan tar vi med oss det in i stallen." Eleverna betonar här att det de lär sig i teorin kopplas till praktiken under samma dag. Också lärarna understryker att yrkesspråket används i såväl det dagliga praktiska arbetet som i arbetsuppgifter, i vilka eleverna ska skriva eller muntligt redogöra för ett resonemang eller resultat.

Hur väl bidrar arbetsuppgifterna till utveckling av generella kunskaper och färdigheter av betydelse för yrkeskunnande?

Skolinspektionen bedömer att arbetsuppgifterna delvis utformas så att eleverna får möjligheter att utveckla generella kunskaper och färdigheter av betydelse för yrkeskunnande.

Skolinspektionens samlade motivering till bedömningen är att arbetsuppgifterna i ämnet djur ger eleverna möjlighet att utveckla förmågor som initiativkraft och självständighet, men att möjligheterna att utveckla kommunikationsförmåga behöver förbättras.

Eleverna ges möjlighet att utveckla initiativkraft, självständighet och problemlösningsförmåga

Granskningen visar att arbetsuppgifterna utformas så att eleverna får möjlighet att utveckla initiativkraft och självständighet. Av lärarintervjun framgår att detta främst sker i vardagen i arbetet med hästarna. Sammantaget, säger lärarna, lär sig eleverna självständighet och initiativkraft, genom allt det praktiska arbetet de genomför för att se till hästarnas bästa och samtidigt hålla ordning på verktyg och redskap. Detta görs exempelvis genom att eleverna får ansvara för en häst med de arbetsuppgifter som ingår; ett arbete som läraren därefter ger återkoppling på. Det kan också handla om att lösa ett problem i stunden, som att laga ett verktyg som gått sönder. Lärarna betonar också att

eleverna lär sig att arbeta med hästarna i ett tempo som motsvarar yrkeslivet, för att eleverna ska bli anställningsbara och kunna arbeta självständigt som hästkötare. I ett exempel på uppgifter som skolan har skickat till Skolinspektionen, ska eleverna designa kaninburar. Uppgiften kan ge eleverna möjlighet att utveckla problemlösningsförmåga, genom att de dels behöver se till att djurskyddsbestämmelser hålls kring måtten på kaninburen, dels ska redogöra för varför de har designat vistelseutrymmet på det sätt de har gjort och knyta an till kaniners naturliga beteende och behov.

Arbetsuppgifterna är i liten utsträckning utformade för utveckling av kommunikationsförmåga

Även om eleverna lär sig ett yrkesspråk i ämnet djur, framkommer det i intervjun med lärarna att arbetsuppgifterna oftast inte är utformade för att eleverna ska utveckla sin kommunikationsförmåga, utan att eleverna oftare övar på att kommunicera i ämnen som hästkunskap, svenska och entreprenörskap, samt när de är på sitt arbetsförlagda lärande (APL). I ämnet djur, säger lärarna, sker kommunikationen främst genom den tavla i stallet där de exempelvis skriver om hästarnas hälsotillstånd. När eleverna skriver och läser på tavlan, övar de sig i viss kommunikation, enligt lärarna. Däremot framhåller lärarna vikten av att de elever som studerar mot utgången djursjukvård, lär sig förmågan att kommunicera. Samtidigt framkommer det inte i granskningen att arbetsuppgifterna är utformade för att utveckla kommunikationsförmåga för dessa elever.

Hur väl bidrar undervisningens genomförande till utvecklingen av yrkeskunnande?

Skolinspektionen bedömer att undervisningens genomförande delvis bidrar till elevernas yrkeskunnande?

Skolinspektionens sammanfattande motivering till bedömningen är att undervisningen i ämnet djur genomförs med viss variation av arbetssätt och uppgifter. Eleverna ges möjlighet att utveckla förståelse för ämnet, genom att teori och praktik delvis länkas samman. Eleverna ges stöd i undervisningen och vissa utmaningar. Eleverna är delaktiga i undervisningen genom att de ges visst utrymme och stöd för reflektion och även har möjlighet att ge återkoppling på undervisningen.

Undervisningen är varierad

Skolinspektionens granskning visar att eleverna och lärarna har olika uppfattningar om huruvida undervisningen är varierad. Lärarna säger att de ofta varierar undervisningen genom att bjuda in eleverna att påverka den, till exempel genom att eleverna får bestämma om de vill arbeta enskilt eller i grupp och på vilket sätt de vill redovisa. Ibland ordnar lärarna en omröstning om proven ska vara skriftliga eller muntliga. Ett annat exempel som ges, är att en elev kan få hålla en presentation för klassen, istället för att läraren föreläser. Vidare framkommer det viss variation i den undervisning som ges i häststallet. Läraren varierar genom att ibland dela upp eleverna i grupper efter ansvarsområde, som att mocka eller se till höet och ibland dela ut ansvarsboxar som eleverna ansvarar för allt arbete i. Lärarna betonar dock att det inte finns så stora möjligheter till variation i det praktiska arbetet. Dock framgår det av intervjun med eleverna att de inte upplever att undervisningen är varierad. I sina kommentarer på Skolinspektionens protokoll, skriver skolan att även om upplägget är som eleverna hävdar, det vill säga ofta en timme genomgång och två timmar praktiskt arbete, är innehållet varierat.

Teori och praktik länkas till viss del samman när det gäller häst, men inte i förhållande till andra djur

I vissa av kurserna i ämnet djur, rymmer undervisningen genomgående både teori och praktiskt arbete genom att lektionspassen genomförs först teoretiskt och sedan praktiskt. Det kan exempelvis röra sig om att eleverna lär sig om fodermedel på en teoretisk lektion och sedan praktiserar detta i stallet. Lärarna ger också andra exempel på hur teori och praktik kan sägas länkas samman i vissa arbetsuppgifter. Inför att kaninen skulle komma till skolan, fick eleverna i uppgift att planera och bygga en bur. De skulle ta reda på hur stor en kaninbur måste vara enligt djurskyddslagen, för att sedan bygga buren tillsammans med läraren. I kursen djurhållning har eleverna i en arbetsuppgift diskuterat etik och hästarnas utevistelse. En arbetsuppgift var att eleverna skulle mäta och diskutera vad som kunde vara ett rimligt utrymme för hästarna som finns på skolan i relation till de regler som finns om utrymme i lagen.

Vid Skolinspektionens observation förekommer en uppgift i vilken elever får göra mätningar av stallklimatet. Lärarna berättar att eleverna först har haft en teorilektion om önskat klimat i stallet och om vilka mätinstrument som ska användas, och att eleverna sedan har fått mäta temperatur och luftfuktighet, samt undersöka fläktarna. Det finns även andra inslag i den observerade undervisningen, där praktiken länkas samman med teoretisk kunskap. Ett exempel är när läraren samlar eleverna vid hösilagebalen utomhus och berättar om hur snabbt en höbal ska användas och hur den ska kännas om det är rätt kvalitet på höet. Eleverna får tillsammans med läraren sträcka in sina händer i höbalen för att känna på temperaturen.

Dock får eleverna endast varva praktik med teori, när det gäller kunskap om hästar och alpaka och i viss mån hund. Elever som läser mot djursjukvård smådjur och har ämnen som sällskapsdjur 1 och djurspecialisering, har, som beskrivits tidigare, haft begränsade möjligheter att få en undervisning som länkar samman teori och praktik, vilket skulle kunna skapa en djupare förståelse för ämnet.

Eleverna får stöd och vissa utmaningar i undervisningen

Granskningen visar att eleverna får stöd och vissa utmaningar av lärarna. Eleverna betonar att "alla lärare på skolan bryr sig om ifall man ligger efter i något ämne" och att lärarna då alltid hjälper till och stöttar dem. En elev säger: "Lärarna vill att vi ska lyckas. När det gäller djuren, så vill lärarna att vi ska göra det själva, men de finns där och ger råd". Eleverna säger också att de känner sig stöttade av lärarna när de vill ha högre betyg. Även lärarna säger att de ger eleverna stöd, till exempel genom val av redovisningssätt eller genom muntligt prov.

Utmaningarna i ämnet djur kan enligt lärarna bestå av uppgifter som kräver mer självständighet av eleven eller med öppna följdfrågor där eleverna får resonera mer. Lärarna säger också att eleverna får utmaningar genom att olika svåra hästar och boxar fördelas mellan eleverna. "Har en elev ett högt mål, får den eleven en smutsigare box", säger lärare. Även olika svåra alpakor delas upp mellan elever efter elevernas mål i utbildningen, säger lärarna.

Eleverna får visst utrymme för reflektion och återkoppling på undervisningen

Såväl intervjun med lärarna som den dokumentation som skickats in till Skolinspektionen, visar att eleverna i undervisningen får visst utrymme för att reflektera. I de inskickade arbetsuppgifterna ingår skriftliga reflektionsfrågor där eleverna till exempel ska motivera val av foder eller på vilket sätt ett eget designat vistelseutrymme för en kanin bygger på

kaninens naturliga beteende. Lärarna ger i intervjun också några andra exempel på arbetsuppgifter som innebär reflektioner och diskussioner om etiska dilemman och behandling av djur. Lärarna berättar exempelvis om ett ämnesövergripande samarbete i årskurs 1 och 2 mellan ämnet djur och ämnena biologi och religion som fokuserar på etik och moral. Eleverna ska i uppgiften använda olika etiska modeller för att reflektera och diskutera etiska dilemman, som enligt lärarna kan handla om rätten att avla på ett djur med ärftligt anlag för någon sjukdom eller när det är etiskt riktigt att avliva ett djur. Vidare ger lärarna också exempel från den observerade lektionen där eleverna kort fick reflektera kring sitt eget arbete jämfört med hur det gick för dem lektionen innan. Att i utformningen av arbetsuppgifter ge eleverna stöd och utrymme för reflektion kan ge eleverna möjligheter till ett fördjupat lärande. Muntliga och skriftliga reflektionsmöjligheter, som görs både individuellt och gemensamt skulle också kunna bidra till elevernas möjligheter att utveckla både yrkesspråk och kommunikationsförmåga. Systematiska reflektioner kan även användas så att lärare kan få syn på hur undervisningen kan utformas så att alla elever stimuleras, samt ges det stöd och de utmaningar de behöver.

Lärarna uppger vidare att de låter eleverna delta i utformningen av undervisningen. De frågar eleverna under kursens gång om de vill ändra något med upplägget och försöker anpassa undervisningen efter elevernas behov och önskemål. Efter avslutad kurs genomför de en kursutvärdering med eleverna. Däremot framkommer det inga exempel på att eleverna får vara med och påverka valet av innehåll i undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden.

- **Rektorn behöver se till att arbetsuppgifterna utformas så att eleverna ges möjlighet att utveckla förmågor att sköta och hantera flera olika djurslag och att teori och praktik i större utsträckning länkas samman också när det gäller andra djur än häst.**

Av granskningen framgår att arbetsuppgifter och undervisning genomförs för att utveckla ett gott yrkeskunnande, framförallt när det gäller arbete med häst och alpacka. För eleverna på Nytorps hästgymnasium är möjligheterna att utveckla förmågorna att sköta och hantera andra djurslag mycket begränsade, även om vissa möjligheter finns inom APL.

I ämnesplanen framgår att ämnet djur behandlar skötsel av djur och anläggningar. Exempel på djur som behandlas i ämnet är djur för livsmedelsproduktion, och landskapsvård, samt hästar, hundar och sällskapsdjur. Eleverna ska genom praktiska övningar i undervisningen ges möjlighet att utveckla förmågan att hantera och sköta djur och anläggningar samt teknisk utrustning. I kursplanen för djurhållning anges bland annat att undervisningen ska omfatta *olika* djurgrupper och deras beteende i samband med tillsyn och skötsel. I kursplanen för djuren i naturbruket framgår att undervisningen bland annat ska handla om djurslag inom naturbruket och dess betydelse. I det centrala innehållet framgår också att arbetsuppgifter bland annat ska omfatta hantering av naturbrukets djur, utfodring och foderhantering med adekvat teknisk utrustning. Det centrala innehållet för djurhållning anger att undervisningen till exempel ska behandla olika djurgrupper och deras beteende i samband med tillsyn och skötsel. I det centrala innehållet i kursen sällskapsdjur 1 anges att arbetsuppgifterna ska innebära daglig skötsel av olika

sällskapsdjur vad gäller utfodring, tillsyn, kontroll av utrustning och rengöring, hantering av vanliga sällskapsdjur, återkommande rutinåtgärder, hantering av djurfoder samt arbete med olika vistelseutrymmen.

För att eleverna ska få den bredd avseende skötsel och hantering av djur som ämnets syfte och kursplanerna för ovanstående kurser beskriver, rekommenderar Skolinspektionen att eleverna får träna på skötsel och hantering av olika djurslag, liksom de anläggningar och den utrustning som förknippas med dessa. Detta inom de programfördjupningar och yrkesutgångar som erbjuds på skolan. Granskningen visar att skolan har tagit ett första steg för en sådan anpassning då skolan nu har införskaffat en kanin och har planer för andra sällskapsdjur. Dock behöver skolan, för att höja kvaliteten för de elever som läser djursjukvård smådjur, erbjuda mer praktiska inslag med olika smådjur i den skolförlagda undervisningen. Detta gäller även för övriga elever som endast får möta hästar och alpackor i det dagliga praktiska arbetet. Även om eleverna får arbeta med andra djurslag under sin APL, finns det få möjligheter för dem att lära sig att sköta och hantera andra djur och tillhörande anläggningar. Under de fåtal studiebesök som skolan genomför, sköter och hanterar eleverna inte djuren och anläggningarna. Genom att länka samman teori och praktik i praktiska och verklighetsnära övningar och arbetsuppgifter, skulle eleverna också få en djupare förståelse av såväl den teoretiska som den praktiska kunskapen. Detta görs i undervisningen om häst och till viss del alpacka och hund, men behöver utvecklas när det gäller andra djurslag.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 20 mars 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till [kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se](mailto: kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se), eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400–2018:7901) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare Lars Thornberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattare
Signerat av: Gabriel Brandström

X Ulrika Sutorius

Föredragande
Signerat av: Ulrika Sutorius

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/undervisning-i-yrkesamnena-ellara-och-djur/>

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Nytorps hästgymnasium med Nytorps hästgymnasium AB som huvudman. Skolan som har inriktningen djur har 20 elever. De kurser som ges inom ämnet djur är djurhållning, djurspecialisering häst, djuren i naturbruket, djurspecialisering kor och sällskapsdjur 1 och djur specialisering smådjur. Delar av djuren i naturbruket, sällskapsdjur 1 och djurspecialisering är förlagda på APL. Eleverna har APL i tre veckor i årskurs 2 och i nio veckor i årskurs 3. Eleverna som går djursjukvård – smådjur har haft en veckas APL i årskurs 1. Från och med detta läsår ska alla elever även ha tre veckor APL i årskurs 1.

Bilaga 2: Författningsstöd för tematisk kvalitetsgranskning av Undervisning i yrkesämnena ellära och djur

Ett antal bestämmelser i skollagens kapitel 3 får ny lydelse fr.o.m. 2019-07-01 och det framgår av kursivering efter paragrafen vilka bestämmelser detta gäller.

Skollag (2010:800)

3 kapitlet

Information om barnets och elevens utveckling

3 § Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Ovanstående upphör att gälla 2019-07-01 då paragrafen får ny beteckning, 3 kap. 2 §. Lydelsen är i stort densamma men i första meningen förtydligas att "Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans..."

Stöd i form av extra anpassningar

5 a § Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 8 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

Ovanstående upphör att gälla 2019-07-01 då paragrafen får ny beteckning, 3 kap. 5 §. Lydelsen blir i stort sett densamma med ett tillägg i första meningen; "Om det inom

ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd...". Paragrafen får även ett nytt fjärde stycke med lydelsen; "Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet."

15 kapitlet

Utbildningens syfte

3 § Utbildningen i gymnasieskolan ska utgöra en bas för den nationella och regionala kompetensförsörjningen till arbetslivet och en bas för rekrytering till högskolesektorn.

Gymnasieförordning (2010:2039)

1 kapitlet

Lokala programråd

8 § För yrkesprogrammen i gymnasieskolan ska det finnas ett eller flera lokala programråd för samverkan mellan skola och arbetsliv.

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11)

Lgy 11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter

En likvärdig utbildning

I detta avsnitt står bland annat att:

"Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter. Eleverna ska uppmuntras att utveckla sina intressen utan fördomar om vad som är kvinnligt och manligt."

Gymnasieskolans uppdrag

I detta avsnitt står bland annat att:

"Genom studierna ska eleverna stärka grunden för det livslånga lärandet. Förändringar i arbetslivet, digitaliseringen och den tekniska utvecklingen, internationaliseringen samt miljöfrågornas komplexitet ställer nya krav på människors kunskaper och sätt att arbeta. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta idéer i

handling och att lösa problem. Alla elever ska få utveckla sin förmåga att ta initiativ och ansvar och att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. Skolan ska bidra till att alla elever utvecklar kunskaper och förhållningssätt som främjar *entreprenörskap, företagande och innovationstänkande* vilka ökar elevernas möjligheter till framtida sysselsättning, genom företagande eller anställning.”

Kunskaper och lärande

I detta avsnitt står bland annat att:

”Elevernas kunskapsutveckling är beroende av om de får möjlighet att se samband. Skolan ska ge eleverna möjligheter att få överblick och sammanhang. Eleverna ska få möjlighet att reflektera över sina erfarenheter och tillämpa sina kunskaper.”

Varje skolas utveckling

I detta avsnitt står bland annat att:

”(...) Skolan ska eftersträva ett bra samarbete med arbetslivet, vilket är viktigt för all utbildning inom gymnasieskolan men av avgörande betydelse för yrkesutbildningens kvalitet.”

”(...)Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas och att resultaten följs upp och utvärderas samt att olika metoder prövas, utvecklas och utvärderas.”

Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

*Under rubriken **Mål** anges bland annat att;*

”Det är skolans ansvar att varje elev

- på ett nationellt yrkesprogram inom gymnasieskolan ges möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen som innebär att eleven har uppnått en av branschen godtagbar nivå av yrkeskunnande för att vara väl förberedd för yrkeslivet,”

”Det är även skolans ansvar att varje elev som har slutfört ett nationellt program (...)

- tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieväg och kan använda dessa kunskaper för vidare studier och i samhällsliv, arbetsliv och vardagsliv,
- kan använda sina kunskaper som redskap för att
 - formulera, analysera och pröva antaganden och lösa problem,
 - reflektera över sina erfarenheter och sitt eget sätt att lära,
 - kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden, och
 - lösa praktiska problem och arbetsuppgifter,
- kan lära, utforska och arbeta både självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin egen förmåga,
- har kunskaper om samhälls- och arbetsliv"

*Under rubriken **Riktlinjer** anges bland annat att:*

"Alla som arbetar i skolan ska

- ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt,
- uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd,"

"Läraren ska

- i undervisningen skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- stimulera, handleda och stödja eleven och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever i svårigheter,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen
- i undervisningen utnyttja de kunskaper och erfarenheter av arbets- och samhällsliv som eleverna har eller skaffar sig under utbildningens gång,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och
- organisera och genomföra arbetet så att eleven
 - utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga

- får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling,
- får möjligheter att arbeta ämnesövergripande.”

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

*Under rubriken **Riktlinjer** anges bland annat att:*

”Läraren ska

- tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv

*Under rubriken **Mål** anges bland annat att:*

”Skolans mål är att varje elev

- är medveten om att alla yrkesområden förändras i takt med teknisk utveckling, förändringar i samhälls- och yrkesliv samt ökad internationell samverkan och därmed förstår behovet av personlig utveckling i yrket.”

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar

I detta avsnitt formuleras att rektorn inom givna ramar har ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven,

Ämnet Djur

Förordning (SKOLFS 2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program,

1 § För gymnasieskolans nationella program ska de examensmål gälla som framgår av bilagan till denna förordning. Dessa mål gäller utöver de

gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan.

*I bilagan till ovan nämnda förordning återfinns bl.a. examensmål för **Naturbruksprogrammet (NB)**.*

I examensmålen för programmet anges bland annat att:

”För att utveckla naturbrukets olika verksamheter krävs innovativt tänkande, entreprenörskap och företagsamhet. Utbildningen ska därför ge eleverna möjlighet att utveckla dessa förmågor.”

”Stora delar av yrkesområdet regleras i lagar och andra författningar. Utbildningen ska därför ge eleverna kunskaper om dessa bestämmelser.”

”Med utgångspunkt i praktiskt arbete inom naturbruk ska utbildningen utveckla elevernas förmåga att ta initiativ och lösa problem på ett ansvarsfullt sätt. Eleverna ska kunna planera och genomföra arbetsuppgifter samt bedöma arbetsresultat utifrån kvalitet, effektivitet och miljötänkande. Utbildningen ska också bidra till att utveckla elevernas förmåga att använda digital teknik som förekommer inom för utbildningen relevanta yrkesområden. Under utbildningen ska eleverna utveckla praktiska färdigheter som kopplas till förståelse och reflektion. Utbildningen ska ge eleverna möjlighet att ta ställning i etiska frågor och kunna omsätta sina ställningstaganden i praktisk handling.”

”Naturbrukets olika yrkesområden ställer krav på kommunikation och samverkan med andra i olika sammanhang. Därför ska utbildningen bidra till elevernas kommunikations- och samarbetsförmåga. Genom att arbeta med språket i alla ämnen utvecklar eleverna sin förmåga att argumentera och uttrycka ståndpunkter samt att söka, sörja och bearbeta information.”